

Prosjekt Ungskogpleie

Delrapport Spørreundersøkelse

SKOGKURS

Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkelsen ligger i målene for prosjektet:

Delmål 2

Prosjektet skal utvikle en modell for god kommunikasjon og inspirasjon til økt aktivitet.

Tiltak 1

Prosjektet skal gjennom en spørreundersøkelse kartlegge målgruppenes utfordringer i kommunikasjonen mellom selger og utøver, og mellom selger og skogeier.

Tiltak 2

Prosjektet skal beskrive en modell som skal gi økt aktivitet gjennom en bedre kommunikasjon med skogeier. Vi skal se på hvilke muligheter det ligger i å tenke område istedenfor bestand

Målgrupper

Skogeiere

Målgruppe 1 er andelseiere / medlemmer i andelslagene Glommen Skog SA, Mjøsen Skog SA, Viken Skog SA og Norskog med skog i Hedmark og Oppland.

Dette er til sammen 8 245 personer, eller 38 % av alle skogeiere i de to fylkene.

Skogbruksledere

Målgruppe 2 er skogbruksledere eller tilsvarende hos de tre andelslagene, Nortømmer og SB Skog med arbeidssted i de samme fylkene.

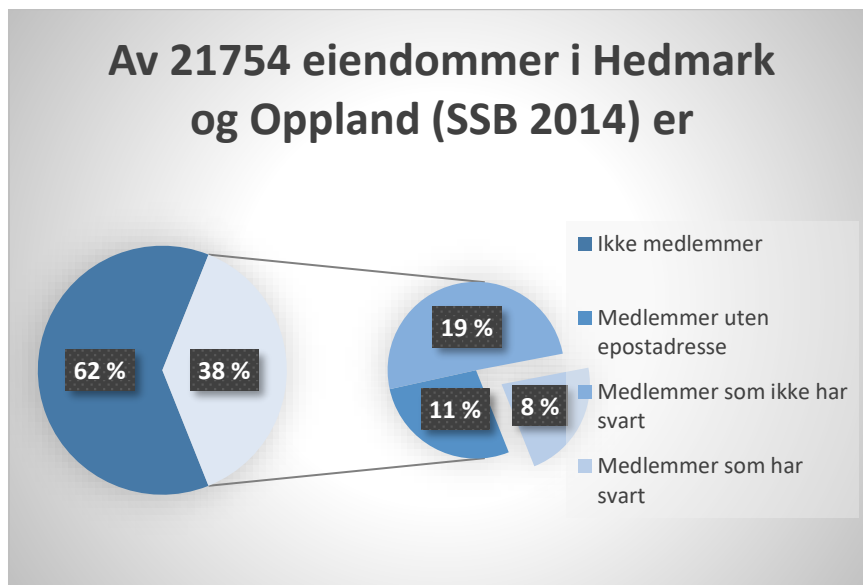
Dette utgjør 74 funksjonærer.

Målgruppe 1 Skogeiere

Utvalget

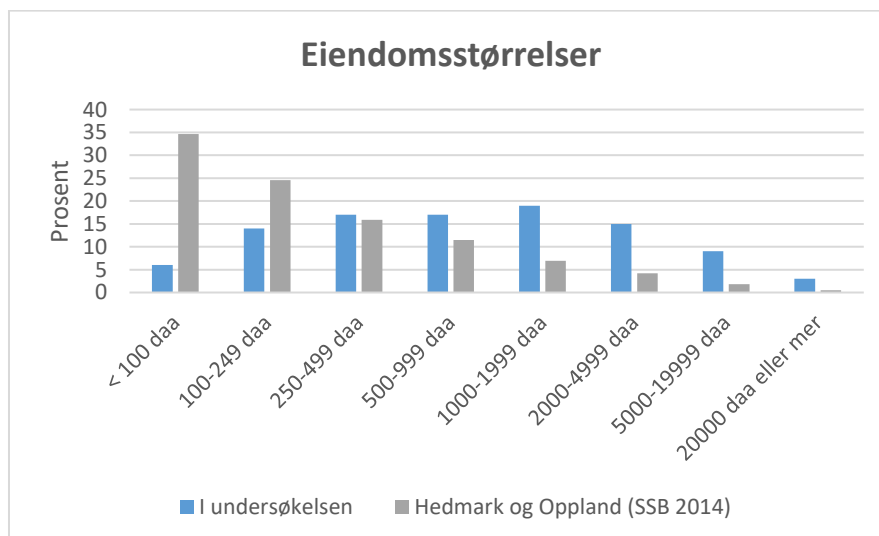
Målgruppe 1 består av 8 245 skogeiere.

Figur 1 viser at av 21 754 skogeiere i de to fylkene, er bare 38% medlemmer eller andelseiere, 8 245 tilsammen. Av disse er 5 969 registrert med epostadresse og har fått undersøkelsen. Av disse har 1 810 svart, som gir en svarprosent på 30,3, men bare 8 % av alle skogeierne i Hedmark og Oppland. Det betyr at undersøkelsen ikke kan sies å representere alle skogeierne i de to fylkene, men i stor grad representativ for medlemmene i samvirket og Norskog.

Figur 1. Andel av skogeierne som er medlemmer, har fått tilsendt og som har svart på spørreundersøkelsen

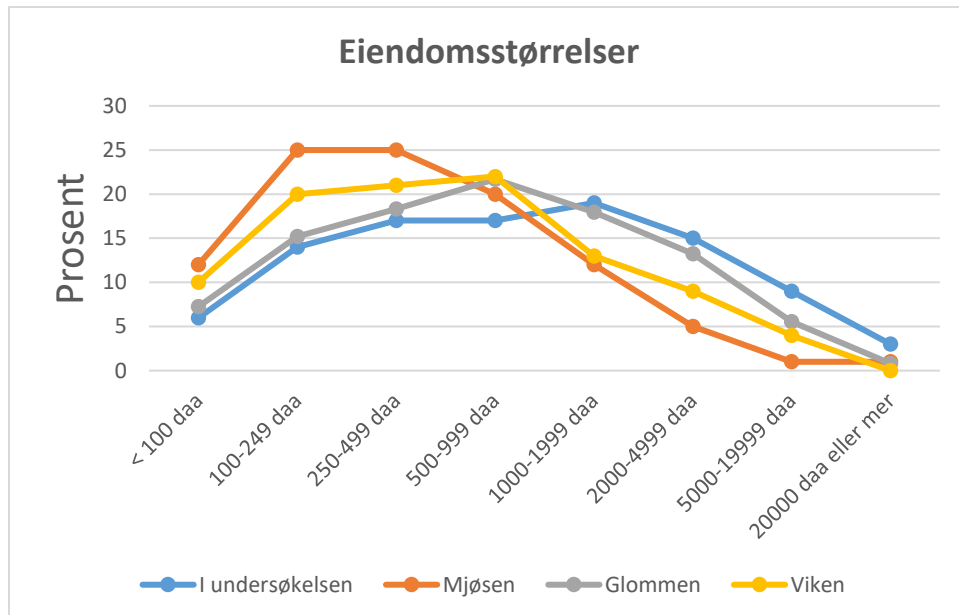
Eiendomsstørrelser

Figur 2. Respondentenes eiendomsstørrelser sammenliknet med Hedmark og Oppland totalt.

Ser vi på eiendomsstørrelser så er respondentene underrepresentert i eiendomsstørrelser under 250 dekar, tilsvarende overrepresentert for eiendommer over 500 dekar. Dette kan sannsynligvis forklares ut fra at de aller minste eiendommene ikke er andelseiere eller medlemmer noe sted.

I gruppen 20 000 daa eller mer, ligger kommuneskoger og allmenninger. Her er svarprosenten 100, noe som sannsynligvis kan tilskrives at dette er eiendommer med egen forvaltning og ansatte.

Figur 2b. Eiendomsstørrelser blant de som svarte (respondentene) i prosent, sammenliknet med eiendomsstørrelser i medlemsmassen blant de tre andelslagene.

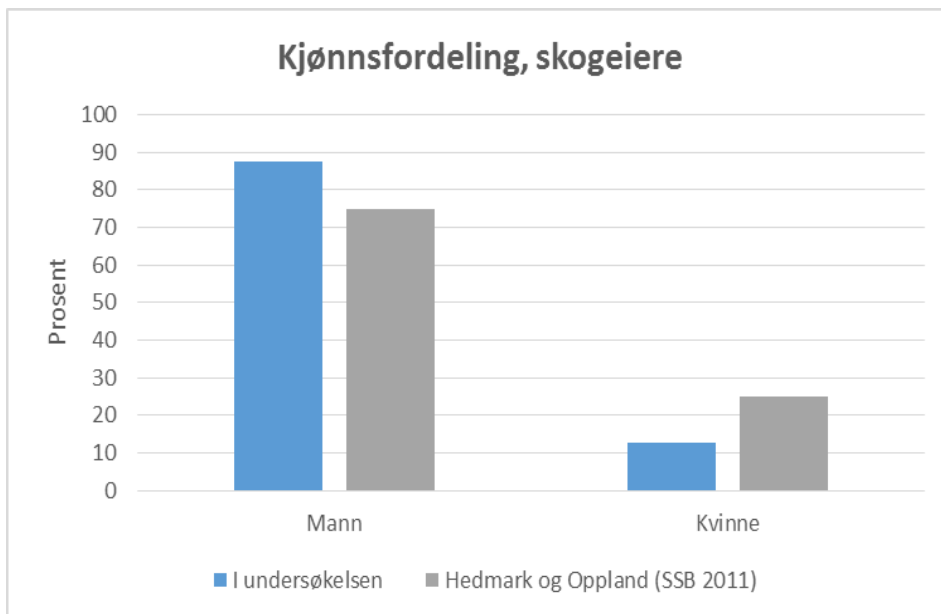
Viken og Mjøsen har prosentvis flere medlemmer med areal under 500 dekar enn Glommen, og tilsvarende færre med areal over 500 dekar. Glommen har en medlemsmasse med eiendomsstørrelser som tilsvarer de som har svart, se figur 2b.

Kjønnsfordeling

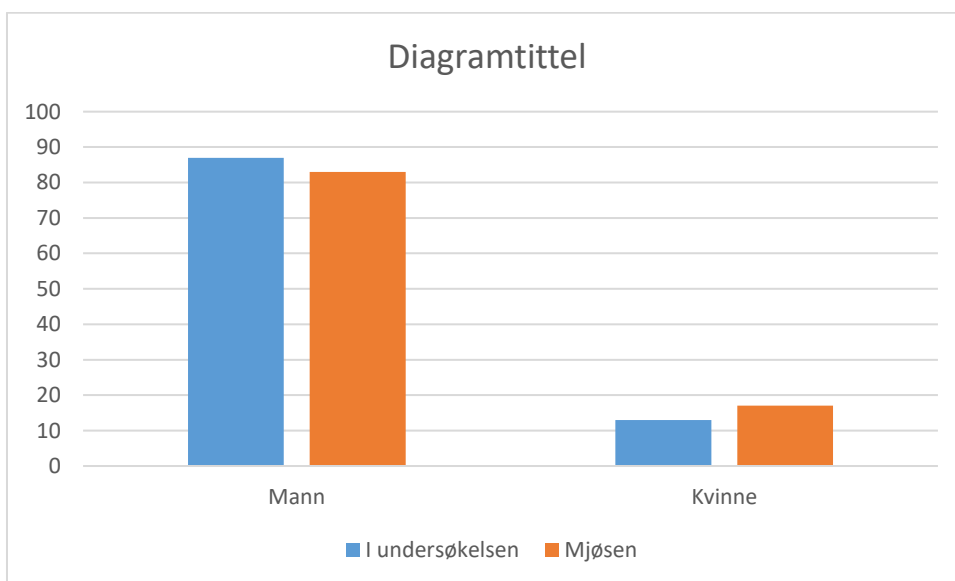
I figur 3 ser vi at kjønnsfordelingen i materialet er vesentlig forskjellig fra fylkene totalt. Årsaken er vanskelig å forklare: Er det forskjell i forhold til eiendomsstørrelser? Er det noe med eiendommer der begge kjønn er eiere, og at mannen står først? I disse tilfellene, er det den som svarer som oppgir kjønn? Betyr det noe?

Sammenliknende statistikk er hentet fra SSB 2011, så den er noe eldre, det kan også spille inn her.

Kjønnsfordelingen i Mjøsen er tilnærmet lik undersøkelsen, se figur 3a.

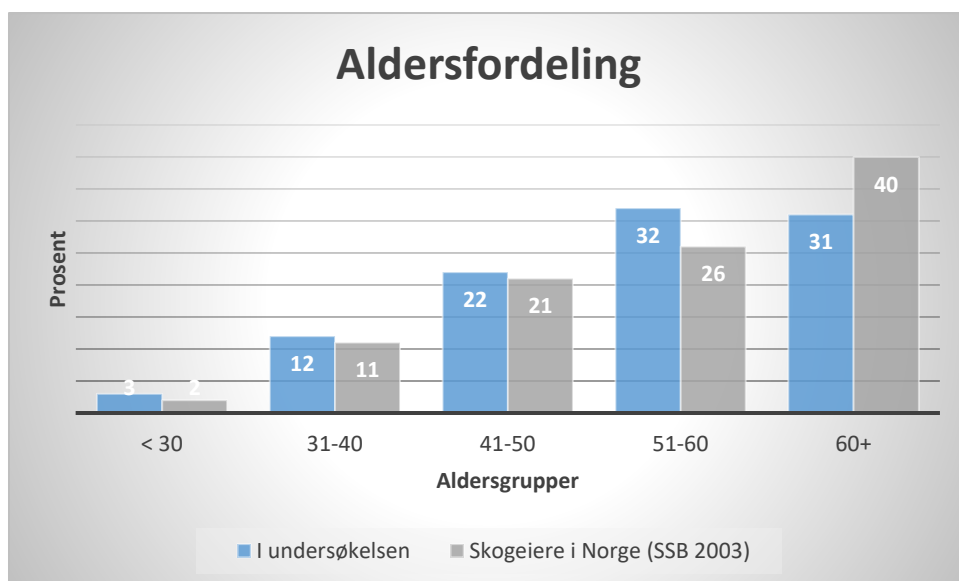
Figur 3. Kjønnfordelingen i materialet sammenliknet med alle eiendommer i de to fylkene.

Figur 3a. Kjønnfordelingen i materialet sammenliknet med Mjøsen.

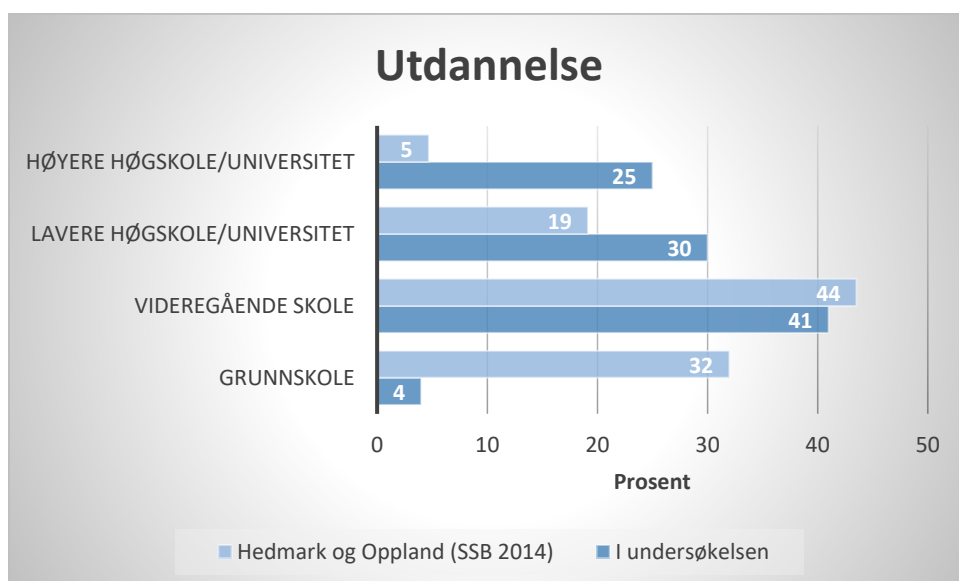
Aldersfordeling

Figur 4 viser aldersfordelingen i materialet. Det avviker ikke mye fra landsgjennomsnittet, men gir likevel et positivt trekk ved å være noe lavere alder i materialet enn i landet totalt. Tallene fra SSB er imidlertid gamle, fra 2003. Imidlertid er det uomtvistelig at alderen på skogeierne i Innlandet er relativt høy, nesten to tredjedeler er over 50 år.

Figur 4. Aldersfordelingen blant skogeierne.

Utdanning

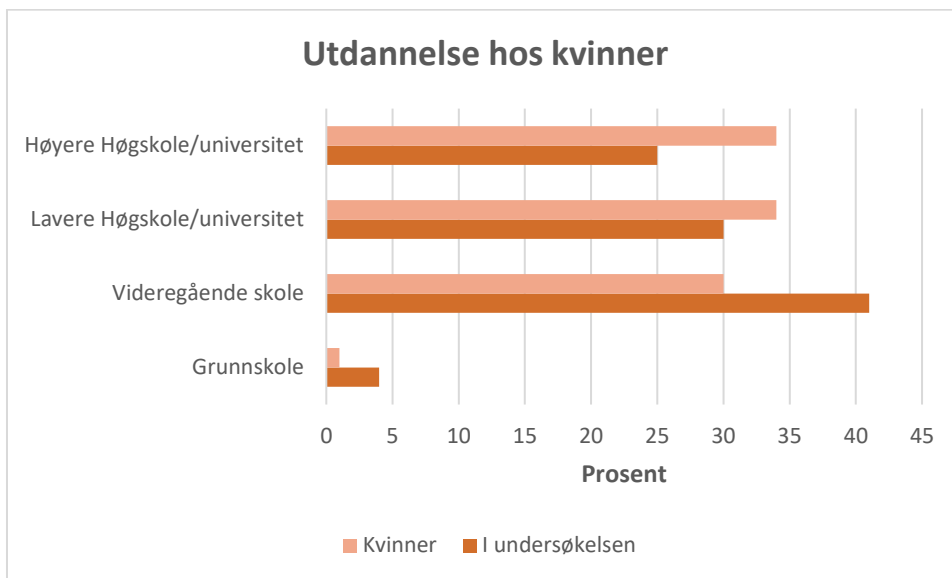

Figur 5. Utdannelsesnivå blant respondentene sammenliknet med befolkningen generelt i Hedmark og Oppland.

I figur 5 ser vi at utdanningsnivået blant de spurte skogeierne avviker mye fra gjennomsnittet i den totale befolkningen i to fylkene. Det er vesentlig flere med høyere utdanning blant skogeierne, og få som har kun grunnskole. Ser vi på kvinner forsterker bildet seg, de har gjennomgående høyere utdanning enn menn i undersøkelsen, se figur 5a.

Avviket er stort og gir noen refleksjoner. Det er kun medlemmer som har fått undersøkelsen, i underkant 6000 stk. Disse utgjør 29 % av skogeierne i Hedmark og Oppland. Av disse svarte 1810,

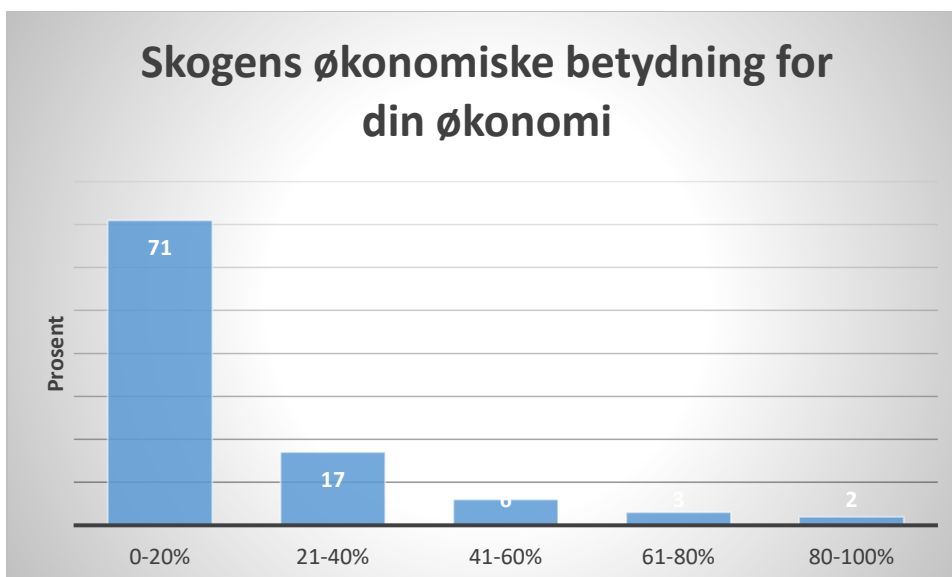
bare 8 % av det totale. Av figurene foran ser vi at det er de større eiendommene som er representert i materialet. Det er nærliggende å anta at dette er med på å påvirke resultatet.

Figur 5a. Utdannelsesnivå blant kvinnene i forhold til alle i undersøkelsen.

Skogens økonomiske betydning

Figur 6 viser at det er et fåtall skogeiere der skogen betyr mer enn halvparten av økonomien, nærmere bestemt vel 7% av eiendommene. Dette er vel i tråd med det vi vet fra før. De største utgjør 2 %, ca. 35 eiendommer, og de fleste av de er sannsynligvis allmenninger, kommuneskoger etc.

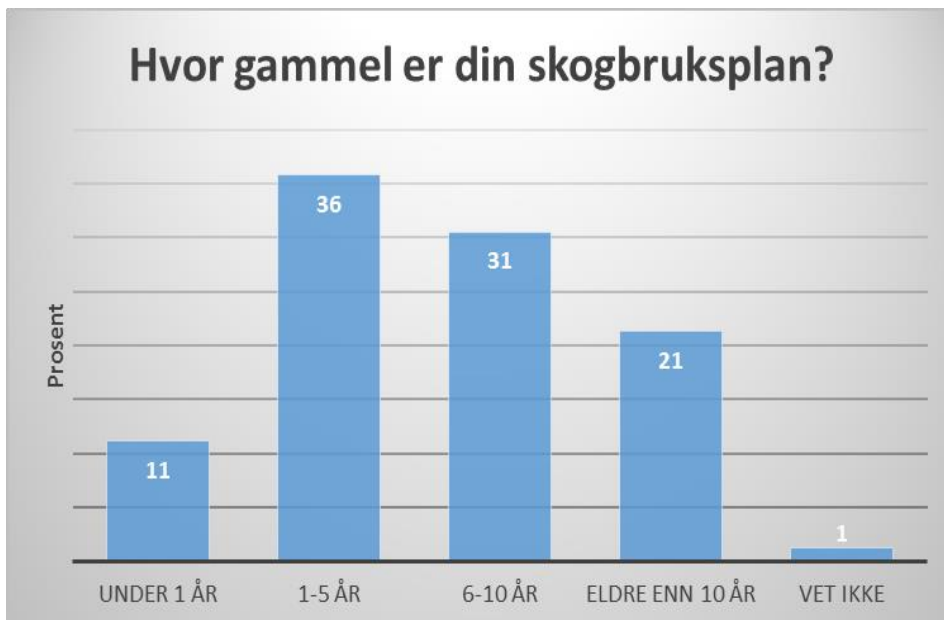
Figur 6. Skogens økonomiske betydning for totaløkonomien hos den enkelte skogeier.

Skogbruksplan

Hele 91 % svarer at de har skogbruksplan, og at nesten halvparten av dem svarer at den er under 6 år gammel. Dette er høye tall, noe som igjen gjenspeiler respondentenes situasjon, større eiendommer og eiere med høyere utdanning.

Figur 7. De aller fleste har en skogbruksplan.

Figur 8. Nesten halvparten av alle planer er under 6 år.

Informasjon

På spørsmålet «I hvilken grad har du oversikt over hvem som tilbyr tjenester for å få utført ungskogpleie?», svarer halvparten «I stor grad» på en skala fra 1 til 6. Tre prosent svarer «ikke relevant».

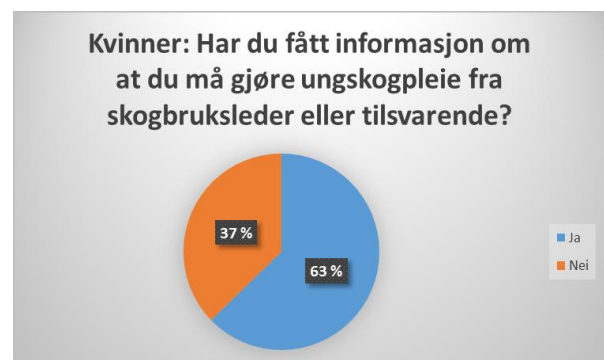
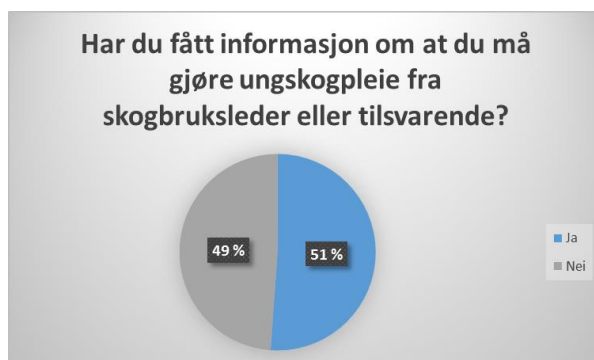

Figur 9. Kjennskapen til hvem som tilbyr skogfaglige tjenester er stor.

Mange (50 %) sier de har god oversikt over hvor de kan henvende seg for å få gjort ungskogpleie. Samtidig er det slik at halvparten sier noe annet, og her er det et potensiale for aktørene til økt marked.

På spørsmålet «Har du fått informasjon om at du må gjøre ungskogpleie fra skogbruksleder eller tilsvarende?», svarer 51 % «Ja» på det spørsmålet. Blant kvinnene er tallet 63 % på samme spørsmålet.

Dette kan bety at skogbrukslederen er en viktig person for skogeieren, en person som vedkommende stoler på og rådfører seg med.

Figur 10. Halvparten har fått informasjon om å utføre ungskogpleie av sin skogbruksleder, blant kvinnene hele 63 %..

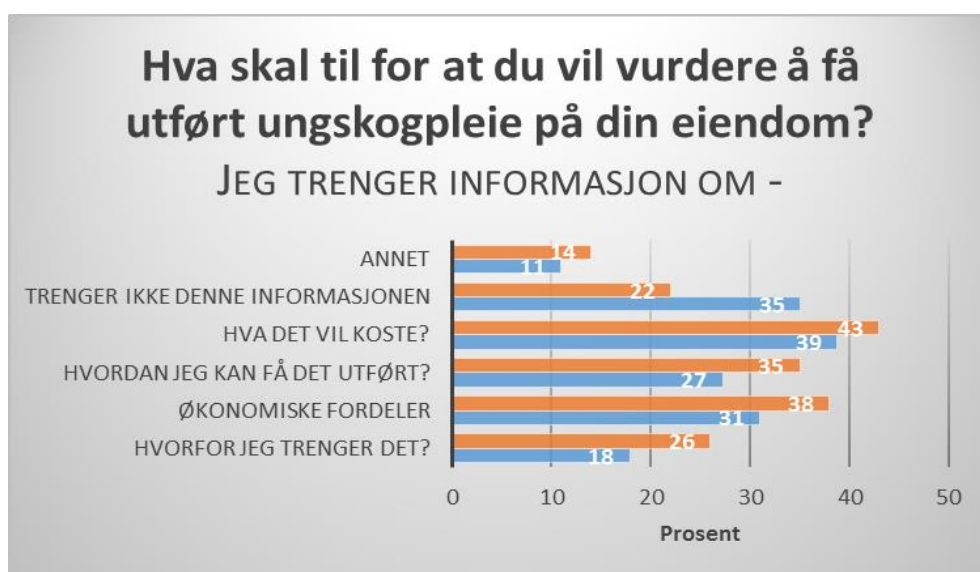
Informasjon

På spørsmålet «Hvor viktig er det for deg å få et pristilbud sammen med informasjon om at du bør utføre ungskogpleie på din eiendom?» gir 45 % karakteren 5 eller 6 på en skala der 1 er «Lite viktig» og 6 er «Svært viktig». Det er særlig kvinner som ønsker dette, hele 56 % er i denne gruppen.

Figur 11. Særlig kvinner (brunt) er opptatt av pristilbud på ungskogpleie samtidig som de får informasjon om at tiltaket er viktig på deres eiendom.

På spørsmålet «Hva skal til for at du vil vurdere å få utført ungskogpleie på din eiendom?». Her er det informasjon om hvilke økonomiske fordeler og kostnader ved tiltaket som dominerer. Igjen er det særlig kvinnene som tenker slik, se figur 12. Samtidig er det mange, særlig menn, som sier de ikke trenger denne informasjonen.

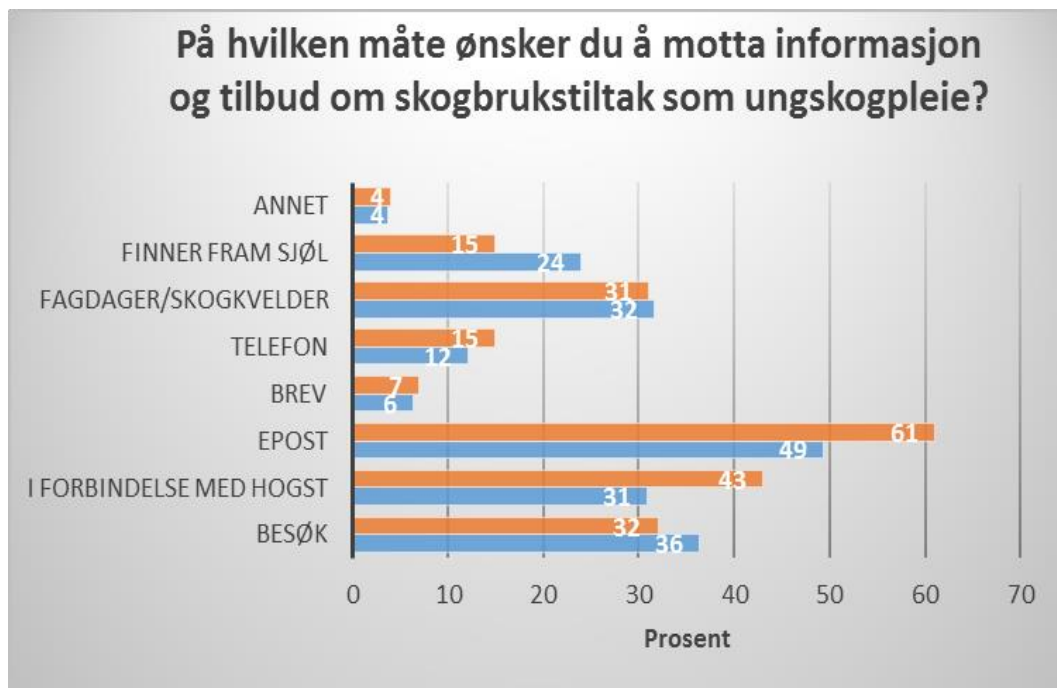
Figur 12. Særlig kvinner (brunt) er opptatt av økonomiske fordeler og kostnader ved ungskogpleien.

Det ser ut til at den økonomiske delen av tiltaket er viktig å få fram, både kostnad og nytte. Verdt å merke seg at en tredjedel sier de ikke trenger denne informasjonen.

På spørsmålet «På hvilken måte ønsker du å motta informasjon og tilbud om skogbrukstiltak som ungskogpleie?» var det mulig å krysse av for flere, se figur 13.

Foruten epost, kvinner i større grad enn menn, så ser det ut til at det arenaer der folk treffes som oppfattes som viktige: Fagdager / skogkvelder, besøk og i forbindelse med hogst. Telefon og brev er «ute».

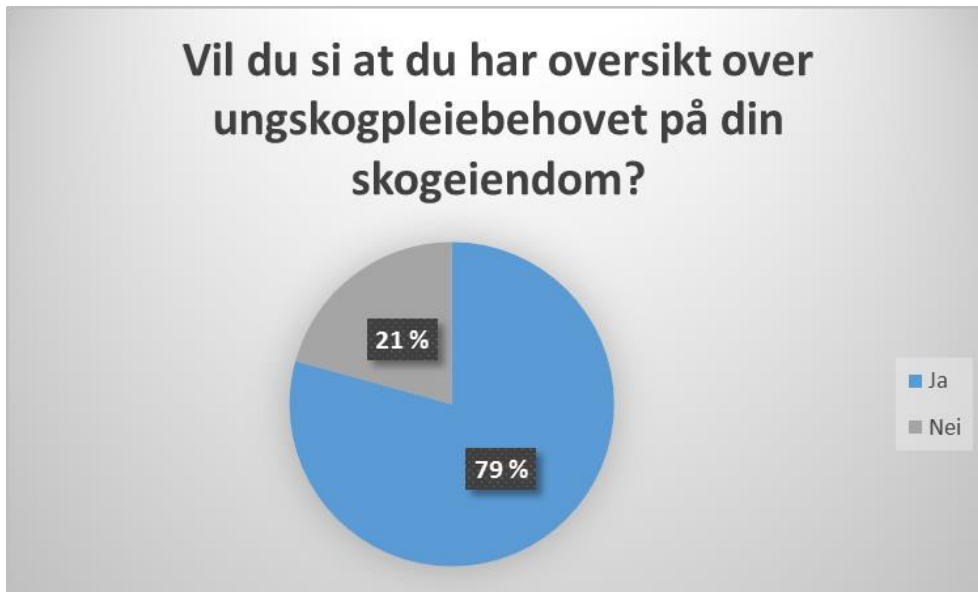
Ser vi på hva skogbruksleder har svart om kommunikasjonskanaler så er telefon og besøk hos skogeier de mest foretrukne og vanlige, se figur 14.

Figur 13. Informasjon pr. epost eller «face to face» foretrekkes, kvinner i brunt.

Oversikt over egen eiendom

På spørsmålet «Vil du si at du har oversikt over ungskogpleiebehovet på din skogeiendom?» svarte en (overraskende?) stor andel mener de har oversikt over behovet, hele 79 %.

Figur 14. 79 % sier de har oversikt over behovet for ungskogpleie.

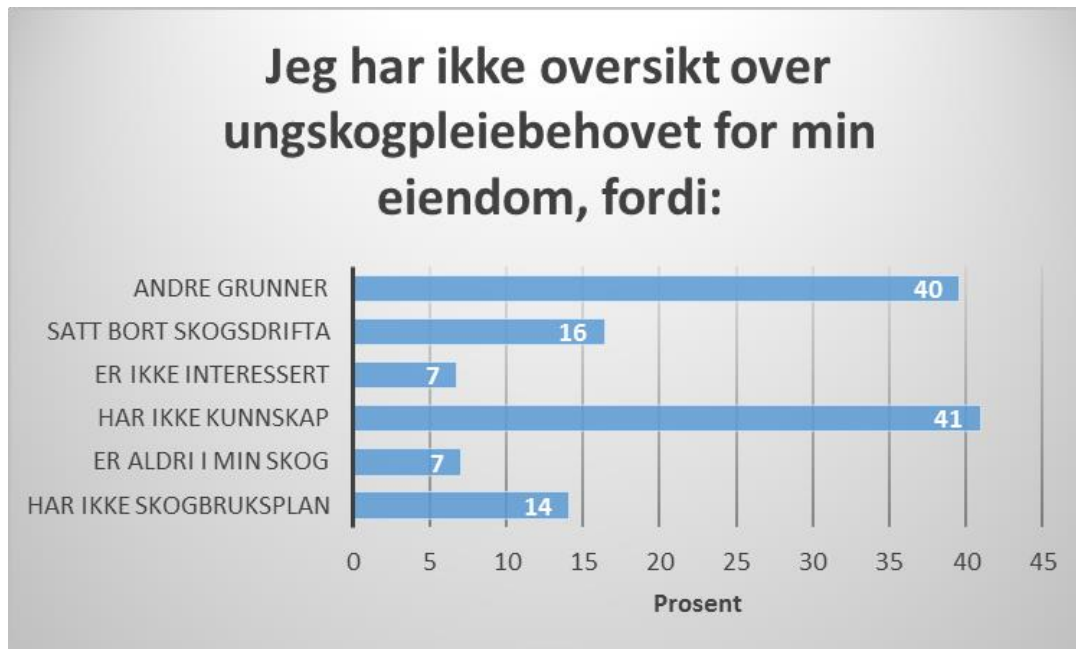
Vi spurte og så om «Hva er årsaken til at du har oversikt over eiendommen din?». Her kunne de krysse av for «I liten grad», verdi 1 og «I stor grad», verdi 6. Ikke de store forskjellene, men skogbruksplan og/eller å se/befare har flest avkryssinger.

Figur 15. Årsakene til at de har oversikt

Et vel så viktig spørsmål var: «Jeg har ikke oversikt over ungskogpleiebehovet for min eiendom, fordi...».

Her var det også mulighet til krysse av på flere alternativer. Viktigste årsak ser ut til å være manglende kunnskap, se figur 16. Sjøl om dette er 41% av denne gruppa, så utgjør de kun 146 personer, eller 8 % av de spurte. Like mange krysset av for andre grunner.

Figur 16. Grunner som gjør at man ikke har oversikt over ungskogpleiebehovet.

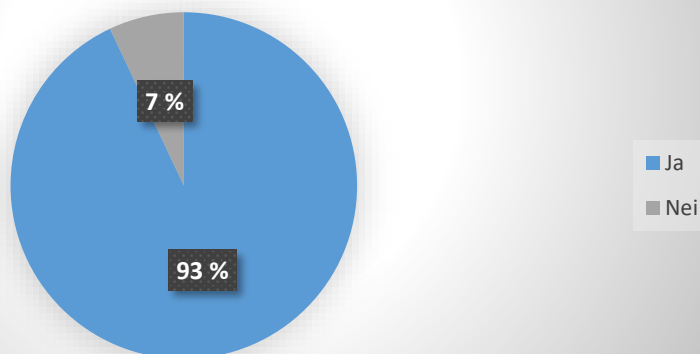
Andre grunner:

- Kunnskapsmangel
- Ikke tid (prioriterer ikke)
- Skog utgjør ikke noen stor del av næringsgrunnlaget
- Ikke interessert
- Gammel skogbruksplan

Gjøres ungskogpleien?

Blant de som sier de har oversikt over ungskogpleiebehovet sitt, så sørger 93 % for at det blir utført, se figur 17.

**Du som har oversikt:
"Sørger du for at ungskogpleie blir
gjort i din skog?"**

Figur 17.. En stor andel sier de sørger for at ungskogpleien blir gjort.

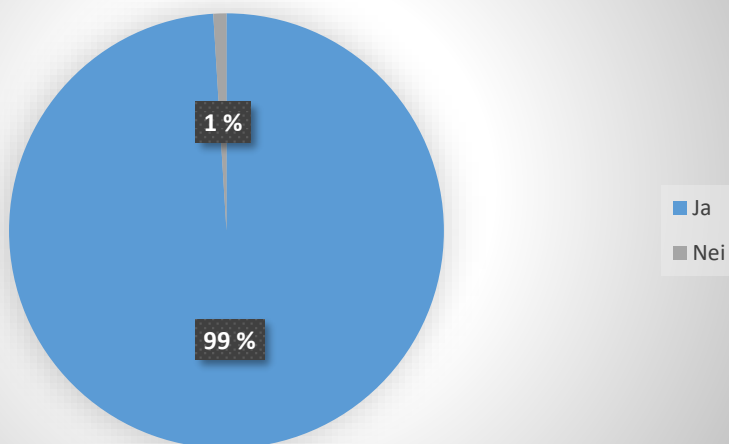
Skogfond

Skal vi tro denne undersøkelsen så er kunnskapen om skogfond og bruk / effekter av denne, svært utbredt. Det samme

I følge figurene 18 og 19 så er skogfond sammen med skattefordeler godt kjent.

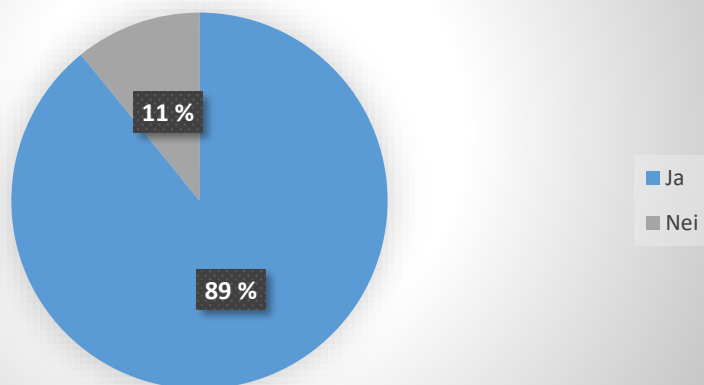
Dette er noe overraskende, men igjen kan det henge sammen med tidligere antakelser om hvilken type skogeier som er spurt (og svart). Personer med høyere utdanning og eiendomsstørrelse over gjennomsnittet.

Har du hørt om skogfond?

Figur 18. «Alle» skogeiere har hørt om skogfond.

Er du kjent med skattefordelene ved bruk av skogfond?

Figur 19. 9 av 10 skogeiere er kjent med skattefordelene ved skogfondsbruk.

Målgruppe 2 Skogbruksledere

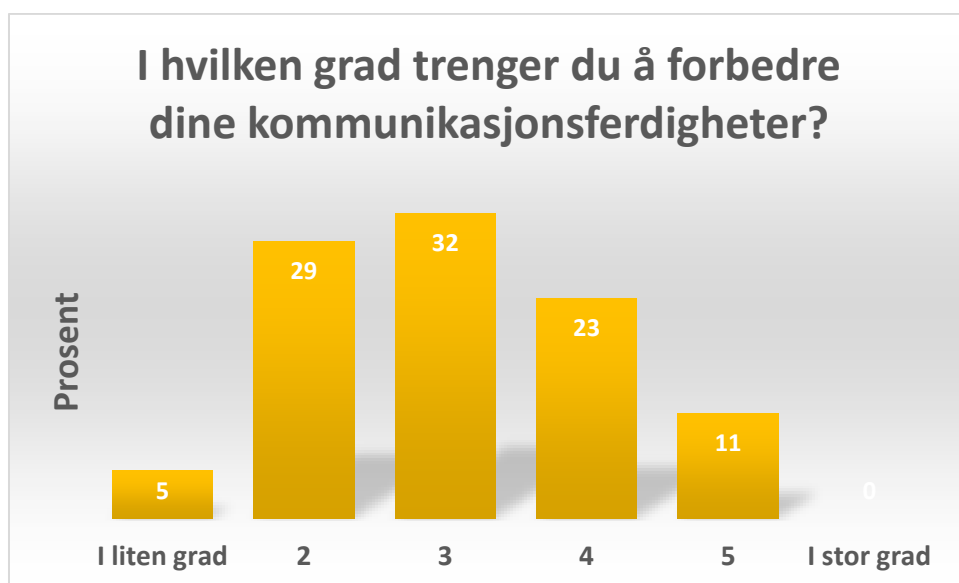
Målgruppe 2 er skogbruksledere eller tilsvarende hos de tre andelslagene, Nortømmer og SB Skog med arbeidssted i Hedmark og Oppland.

Dette utgjør 74 funksjonærer, 67 av disse svarte på undersøkelsen, en svarprosent på 91.

Kommunikasjon

Vi var interessert i å finne ut hvordan kommunikasjonen er mellom skogbrukslederen og skogeieren. Et av spørsmålene gikk ut på å finne ut om skogbruksleder følte seg god nok, eller hadde noe å forbedre seg på.

Figur 20 viser at 34 % mente de kunne nok om faget, mens 35 % mente de hadde behov for mer kunnskap. 32 % svarte «midt på». Sagt på en annen måte, en tredje del i hver kategori.

Figur 20. Kunnskapsbehovet hos skogbrukslederne innen kommunikasjon.

Det ble også spurt om hvilke kommunikasjonskanaler som skogbrukslederne foretrakk, se figur 21. Her kunne det krysses av for flere alternativer. Vi ser at det er telefon og besøk hos skogeier som er de foretrukne kanalene.

Dette står litt i kontrast med de svarene vi fikk av skogeier, de viste at epost er foretrukket og at telefon var lite ønsket, se figur 13.

Figur 21. Foretrukne kommunikasjonskanaler med skogeier sett fra skogbruksleders side.

Kontrahering

I møter mellom skogbruksleder og skogeier er det ofte for å kontrahere / sette bort oppdrag. Mange har en travel hverdag, derfor var det betimelig å spørre om de hadde nok tid til å kontrahere ungskogpleieoppdrag, se figur 22.

Figur 22.

Her svarer et flertall at de har nok tid, mens et stort mindretall, 28 %, svarer at de har for liten tid. Dette er et såpass høyt tall at det er verdt å se nærmere på det.

I en tømmerkontraheringssituasjon er det ofte naturlig å ta opp andre oppgaver på eiendommen. Flere av tømmerkjøperne har dette som fast rutine allerede. Figur 23 viser at det er spørsmål rundt planting og markberedning som har størst fokus. Dette er naturlig siden det er de første tiltakene i et bestand etter hogst. Ungskogpleie kommer som nummer tre.

Her var det mulig å krysse av på flere steder.

Er det plass for ennå mer fokus på ungskogpleien?

Figur 23. De viktigste temaer som skogbruksleder tar opp ved kontrahering av tømmer.

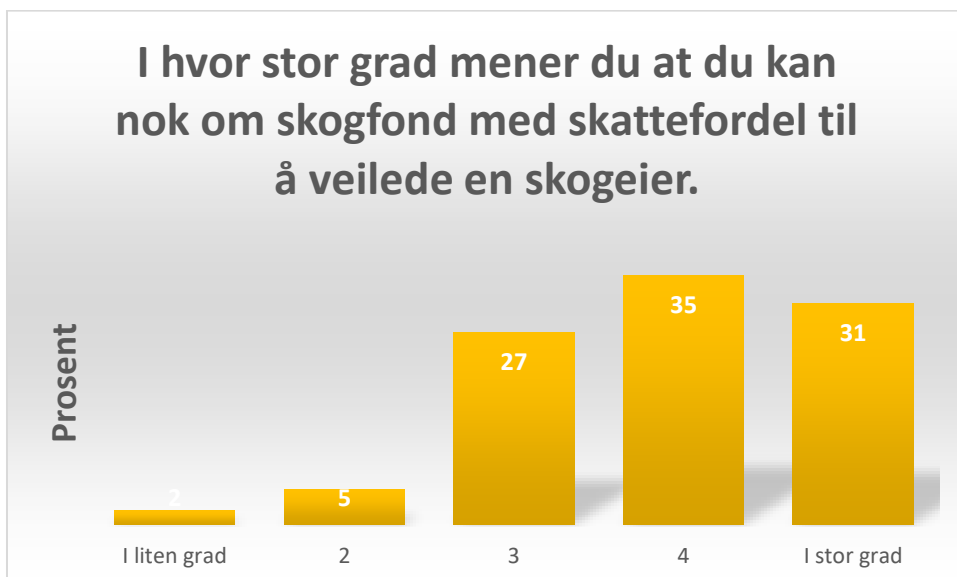
Vi spurte også om hvilken oppfatning skogbruksleder hadde på omfanget av ungskogpleien i sitt distrikt. Her er det entydig at det gjøres for lite. Spørsmålet blir da hvordan rette innsatsen og virkemidlene for å få øke omfanget.

Figur 23. I følge skogbrukslederne så er potensialet for å øke ungskogpleien til stede.

Skogfond

Skogbrukslederne fikk også spørsmål om de hadde nok kunnskap om skogfond og skattefordel til å veilede skogeieren på en god nok måte. Figur 24 viser at 66 % mener absolutt det. Det betyr likevel at en tredjedel av de trenger påfyll av kunnskap.

Figur 24. Skogbruksledernes kunnskap om skogfond sett fra eget ståsted.

Undersøkelsen viste

Skogeier

- Høyt utdanningsnivå blant de som svarte
- Høy skogbruksplandekning
- Skogbrukslederen er en viktig person de forholder seg til
- De ønsker å vite økonomien og kostnader ved tiltaket
- Manglende oversikt og kunnskap hemmer aktivitet
- Skogfond er kjent for de fleste

Skogbruksleder (funksjonær)

- Ungskogpleie er et forsømt tiltak i alle geografier
- Se på kommunikasjonskanalene
- Se på innhold og intensitet i budskapet
- Skogbruksleder ønsker å bruke mer tid til å kontrahere oppdrag
- Kunnskapen om skogfond er overveiende god